Κατηγορίες νομικών επαγγελμάτων

Πορτογαλία

Στην παρούσα σελίδα παρέχεται επισκόπηση των νομικών επαγγελμάτων στην Πορτογαλία.

Δικαστές τακτικών δικαστηρίων και δικαστές διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων

Σύμφωνα με το πορτογαλικό Σύνταγμα, οι δικαστές υπάγονται σε ένα κυρίαρχο όργανο — τα δικαστήρια.
Δεσμεύονται μόνο από τον νόμο και απονέμουν δικαιοσύνη εξ ονόματος του λαού.
Οι δικαστές των τακτικών δικαστηρίων υπάγονται στο Σύνταγμα και τον οργανισμό δικαστών πολιτικών δικαστηρίων (Estatuto dos Magistrados Judiciais).
Σύμφωνα με την ιεραρχία των σχετικών δικαστηρίων, υπάρχουν τρεις κατηγορίες δικαστών τακτικών δικαστηρίων:
οι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Supremo Tribunal de Justiça), οι οποίοι ονομάζονται σύμβουλοι (Conselheiros)·
οι δικαστές των εφετείων (Tribunais das Relações), οι οποίοι ονομάζονται εφέτες (Desembargadores)·
οι δικαστές των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, οι οποίοι ονομάζονται δικαστές (Juízes de Direito).
Το σώμα των δικαστών φορολογικών και διοικητικών δικαστηρίων διέπεται από το Σύνταγμα, τον οργανισμό διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων (Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais) και, επικουρικά, από τον οργανισμό δικαστών τακτικών δικαστηρίων. Σύμφωνα με την ιεραρχία των αντίστοιχων δικαστηρίων, υπάρχουν τρεις κατηγορίες δικαστών διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων:
οι δικαστές του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου (Supremo Tribunal de Justiça), οι οποίοι ονομάζονται «σύμβουλοι» (Conselheiros)·
οι δικαστές των διοικητικών εφετείων (tribunais Centrais Administrativos), οι οποίοι ονομάζονται εφέτες (Desembargadores)·
οι δικαστές των διοικητικών και φορολογικών πρωτοδικείων, οι οποίοι ονομάζονται δικαστές (Juízes de Direito).
Η πρόσβαση στο επάγγελμα του δικαστή είναι μια διαδικασία τριών σταδίων που περιλαμβάνει τα ακόλουθα: δημόσιο διαγωνισμό· μαθήματα θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης στο Κέντρο Δικαστικών Σπουδών (Centro de Estudos Judiciários)· και πρακτική άσκηση. Οι υποψήφιοι που ολοκληρώνουν επιτυχώς και τα τρία στάδια διορίζονται ως δικαστές.
Οι δικαστές συνεχίζουν την κατάρτισή τους καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους.
Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (Conselho Superior da Magistratura) διενεργεί τακτικές επιθεωρήσεις στα πρωτοδικεία, ενώ αρμόδιο για την επιθεώρηση των δικαστών φορολογικών και διοικητικών δικαστηρίων είναι το Ανώτατο Συμβούλιο Διοικητικών και Φορολογικών Δικαστηρίων (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais). Μετά από κάθε επιθεώρηση, οι δικαστές κατατάσσονται ανάλογα με τις ικανότητές τους, με βάση τους χαρακτηρισμούς λίαν καλώς, καλώς με διάκριση, καλώς, επαρκής και ανεπαρκής. Η κατάταξη δικαστή στην κατηγορία «ανεπαρκής» έχει ως αποτέλεσμα τη θέση του σε διαθεσιμότητα και την κίνηση έρευνας για την αξιολόγηση της επαγγελματικής του καταλληλότητας.
Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και το Ανώτατο Συμβούλιο Διοικητικών και Φορολογικών Δικαστηρίων είναι αρμόδια για τον διορισμό, την τοποθέτηση, τη μετάθεση, τις προαγωγές και τη λήψη πειθαρχικών μέτρων όσον αφορά τους δικαστές των τακτικών δικαστηρίων και τους δικαστές των διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων αντίστοιχα.
Για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των δικαστών, το Σύνταγμα ορίζει ότι: οι εν ενεργεία δικαστές δεν μπορούν να ασκούν άλλα καθήκοντα, είτε δημόσια είτε ιδιωτικά, με εξαίρεση την άμισθη διδασκαλία ή την επιστημονική έρευνα στον τομέα του δικαίου. Οι δικαστές μπορούν να μετατεθούν, να τεθούν σε διαθεσιμότητα, να συνταξιοδοτηθούν ή να απολυθούν μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο· οι δικαστές δεν λογοδοτούν για τις αποφάσεις τους, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται εξαιρετικά στον νόμο.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση https://www.csm.org.pt/ και https://www.cstaf.pt/.

Εισαγγελείς (Ministério Público)

Οι εισαγγελείς εκπροσωπούν το κράτος, ασκώντας διώξεις και υπερασπίζοντας το δημοκρατικό κράτος δικαίου και τα συμφέροντα που ορίζονται στον νόμο.
Οι εισαγγελείς έχουν το δικό τους καθεστώς και αυτονομία, όπως προβλέπεται στον νόμο.
Η πρόσβαση στο επάγγελμα του εισαγγελέα πραγματοποιείται με δημόσιο διαγωνισμό, ο οποίος συνίσταται σε εξετάσεις γνώσεων, αξιολόγηση βιογραφικού σημειώματος και ψυχομετρικές εξετάσεις, τα οποία αναλαμβάνονται όλα από το Κέντρο Δικαστικών Σπουδών (Centro de Estudos Judiciários).
Οι υποψήφιοι που γίνονται δεκτοί διορίζονται ως ασκούμενοι (auditores de justiça). Ασκούμενοι οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση διορίζονται πάρεδροι εισαγγελίας.
Η επαγγελματική σταδιοδρομία των εισαγγελέων είναι διαρθρωμένη σε πέντε βαθμίδες, οι οποίες παρατίθενται κατά ιεραρχική τάξη:
Γενικός εισαγγελέας (Procurador-Geral da República)·
Γενικός αντεισαγγελέας (Vice-Procurador-Geral da República)·
Αναπληρωτής γενικός εισαγγελέας (Procurador-Geral Adjunto)·
Περιφερειακός εισαγγελέας (Procurador da República)·
Αναπληρωτής περιφερειακός εισαγγελέας (Procurador da República Adjunto).
Η Γενική Εισαγγελία (Procuradoria-Geral da República) είναι το ανώτερο ιεραρχικά όργανο της πορτογαλικής Εισαγγελίας, της οποίας προΐσταται ο γενικός εισαγγελέας. Περιλαμβάνει επίσης το Ανώτατο Εισαγγελικό Συμβούλιο (Conselho Superior do Ministério Público), το Συμβουλευτικό Όργανο της Γενικής Εισαγγελίας, τους επίσημους νομικούς συμβούλους και τις υπηρεσίες τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης.
Το Ανώτατο Εισαγγελικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τον διορισμό, την τοποθέτηση, τη μετάθεση και την προαγωγή των εισαγγελέων, καθώς και για τη λήψη πειθαρχικών μέτρων σε βάρος τους.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση: http://www.ministeriopublico.pt/.

Δικηγόροι (Advogados)

Οι δικηγόροι είναι επαγγελματίες του νομικού κλάδου οι οποίοι, μετά την εγγραφή τους στον Δικηγορικό Σύλλογο, παρέχουν νομική εκπροσώπηση και νομικές συμβουλές, οι οποίες συνίστανται στην ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων δικαίου μετά από αίτηση τρίτου.
Για την άσκηση δικηγορίας στην Πορτογαλία είναι απαραίτητη η εγγραφή στον Δικηγορικό Σύλλογο (Ordem dos Advogados).
Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται:
πτυχίο νομικής από πορτογαλικό πανεπιστήμιο ή πανεπιστημιακού επιπέδου τίτλος σπουδών νομικής που έχει αποκτηθεί εκτός Πορτογαλίας, εφόσον ο τίτλος αυτός θεωρείται ισοδύναμος με πτυχίο ή έχει αναγνωριστεί ως ισότιμος τίτλος σπουδών·

ολοκλήρωση πρακτικής άσκησης διάρκειας 18 μηνών, η οποία περιλαμβάνει δύο στάδια κατάρτισης: το πρώτο στάδιο άσκησης, διάρκειας έξι μηνών, και το συμπληρωματικό στάδιο άσκησης, διάρκειας 12 μηνών·
επιτυχής συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εξετάσεις του Δικηγορικού Συλλόγου.
Αλλοδαποί πολίτες που απέκτησαν πτυχίο νομικής στην Πορτογαλία μπορούν να εγγραφούν στον πορτογαλικό Δικηγορικό Σύλλογο όπως και οι Πορτογάλοι υπήκοοι, εφόσον η χώρα προέλευσής τους χορηγεί αντίστοιχα δικαιώματα στους Πορτογάλους υπηκόους.
Δικηγόροι άλλων κρατών μελών της ΕΕ που επιθυμούν να εγκατασταθούν μόνιμα στην Πορτογαλία πρέπει να εγγραφούν στον Δικηγορικό Σύλλογο προκειμένου να ασκήσουν δικηγορία βάσει του επαγγελματικού τίτλου της χώρας προέλευσής τους. Στις περιπτώσεις αυτές, μπορούν να παρίστανται στο δικαστήριο μόνον υπό την εποπτεία δικηγόρου που είναι μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου. Εάν επιθυμούν να ασκήσουν δικηγορία με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους Πορτογάλους δικηγόρους, πρέπει να εγγραφούν στον Δικηγορικό Σύλλογο και να υποβληθούν σε γραπτό και προφορικό διαγωνισμό στην πορτογαλική γλώσσα.
Ο Δικηγορικός Σύλλογος είναι ο δημόσιος σύλλογος που εκπροσωπεί τους επαγγελματίες που ασκούν δικηγορία σύμφωνα με το καταστατικό του. Διασφαλίζει την πρόσβαση στο νόμο, ρυθμίζει το επάγγελμα και κινεί πειθαρχικές διαδικασίες κατά δικηγόρων και ασκούμενων δικηγόρων (η αρμοδιότητα αυτή ανήκει αποκλειστικά σε αυτόν τον φορέα), προστατεύει τον κοινωνικό ρόλο, την αξιοπρέπεια και το κύρος του επαγγέλματος και προωθεί την πρόσβαση στη γνώση και την εφαρμογή του νόμου.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση https://portal.oa.pt/.

Νομικοί σύμβουλοι (Consultores jurídicos)

Στο πορτογαλικό νομικό σύστημα δεν γίνεται διάκριση μεταξύ δικηγόρων και νομικών συμβούλων.

Νομικοί αντιπρόσωποι (Solicitadores)

Οι νομικοί αντιπρόσωποι είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες που παρέχουν νομικές συμβουλές στους πελάτες τους και τους εκπροσωπούν ενώπιον δικαστηρίου, εντός των ορίων που τους επιβάλλονται από το καταστατικό τους και από τις δικονομικές διατάξεις. Μπορούν, μεταξύ άλλων, να εκπροσωπούν διαδίκους σε δικαστήριο, σε υποθέσεις όπου δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου (advogado).
Οι νομικοί αντιπρόσωποι μπορούν επίσης να εκπροσωπούν πολίτες και επιχειρήσεις εξωδικαστικά, για παράδειγμα ενώπιον φορολογικών αρχών, συμβολαιογραφείων, υποθηκοφυλακείων και φορέων δημόσιας διοίκησης.
Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται:
επίσημα αναγνωρισμένο πτυχίο νομικής χωρίς προηγούμενη εγγραφή στον Δικηγορικό Σύλλογο ή επίσημα αναγνωρισμένο πτυχίο σπουδών νομικού αντιπροσώπου. Οι αλλοδαποί υπήκοοι άλλων κρατών μελών της ΕΕ πρέπει να κατέχουν τα πανεπιστημιακά και επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται από τον νόμο για την άσκηση του επαγγέλματος στη χώρα προέλευσής τους·
ολοκλήρωση περιόδου πρακτικής άσκησης διάρκειας 12 έως 18 μηνών·
απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων, στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, από τον εκπαιδευτή και τα εκπαιδευτικά κέντρα και επιτυχής συμμετοχή στις εθνικές εξετάσεις σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες.
Επαγγελματίες από άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο εγγράφονται Σύλλογο Νομικών Αντιπροσώπων (Colégio dos Solicitadores) σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 9/2009 της 4ης Μαρτίου 2009, όπως τροποποιήθηκε.
Η Ένωση Νομικών Αντιπροσώπων και Δικαστικών Επιμελητών (Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE) είναι ο δημόσιος οργανισμός που εκπροσωπεί αυτούς τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Είναι, μεταξύ άλλων, το αρμόδιο όργανο για την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων στα μέλη του και για τη γνωμοδότηση επί νομοσχεδίων που αφορούν τις αρμοδιότητές τους.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση http://www.osae.pt/.

Δικαστικοί επιμελητές (Agentes de execução)

Οι δικαστικοί επιμελητές είναι επαγγελματίες οι οποίοι διαθέτουν αρμοδιότητες, σε εθνικό επίπεδο, για την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Είναι ανεξάρτητοι και αμερόληπτοι επαγγελματίες και δεν εκπροσωπούν κανέναν από τους διαδίκους, αλλά είναι υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή όλων των διατυπώσεων εκτέλεσης, περιλαμβανομένων της κατάσχεσης, της επίδοσης εγγράφων, των κοινοποιήσεων και της πώλησης κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, καθήκοντα δικαστικού επιμελητή μπορούν να ασκηθούν από δικαστικό υπάλληλο.
Οι δικαστικοί επιμελητές ορίζονται από τον επισπεύδοντα ή από το δικαστήριο.
Οι δικαστικοί επιμελητές πρέπει να διαθέτουν πτυχίο νομικού αντιπροσώπου ή νομικής και πρέπει:
να έχουν την πορτογαλική ιθαγένεια·
να μην υπόκεινται σε κανέναν από τους περιορισμούς που ορίζονται στο καταστατικό της Ένωσης Νομικών Αντιπροσώπων και Δικαστικών Επιμελητών ή του Δικηγορικού Συλλόγου·
να μην έχουν συμπεριληφθεί στον επίσημο δημόσιο κατάλογο οφειλετών κατά την τελευταία δεκαετία·
να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την πρακτική άσκηση του δικαστικού επιμελητή·
αφού εργαστούν για ελάχιστη περίοδο τριών ετών ως δικαστικοί επιμελητές, να υποβληθούν σε εξετάσεις για νομικούς βοηθούς και να λάβουν θετική γνωμοδότηση από την Επιτροπή Νομικών Βοηθών (Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ)·
να εγγραφούν στον οικείο επαγγελματικό σύλλογο εντός τριών ετών από την επιτυχή ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης·
να διαθέτουν τις ελάχιστες δομές και πόρους ΤΠ, όπως ορίζονται από κανονισμό που εγκρίνεται από τη γενική συνέλευση.
Η Ένωση Νομικών Αντιπροσώπων και Δικαστικών Επιμελητών και το Ειδικό Σώμα Δικαστικών Επιμελητών (Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução) είναι τα αρμόδια όργανα για τη ρύθμιση του επαγγέλματος.
Η CAAJ, η οποία είναι ανεξάρτητη από την Ένωση Νομικών Αντιπροσώπων και Δικαστικών Επιμελητών, είναι το αρμόδιο όργανο για την εποπτεία και την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων σε βάρος δικαστικών επιμελητών.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στις διευθύνσεις http://www.osae.pt/ και https://caaj.justica.gov.pt/.

Συμβολαιογράφοι (Notários)

Οι συμβολαιογράφοι είναι ειδικευμένοι επαγγελματίες εξουσιοδοτημένοι να ασκούν καθήκοντα σε ορισμένα νομικά πλαίσια. Διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο εμπόριο, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.
Οι συμβολαιογράφοι έχουν την εξουσία:
να καταρτίζουν συμβάσεις μεταξύ ιδιωτών και να παρέχουν συμβουλές στα μέρη, με αμερόληπτη μεταχείριση κάθε μέρους· να συντάσσουν επίσημα έγγραφα, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για τη νομιμότητα του εγγράφου και για τυχόν συμβουλές που παρέχονται· να ενημερώνουν τα μέρη για τις επιπτώσεις και τις συνέπειες των δεσμεύσεων που προτίθενται να αναλάβουν (αυτό αποτελεί υποχρέωση των συμβολαιογράφων)·
να καταρτίζει δικαιοπραξίες που έχουν συμφωνηθεί ενώπιόν τους. Η πράξη μπορεί να καταχωριστεί απευθείας στο επίσημο μητρώο ή, εάν ένα από τα μέρη δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, μπορεί να εκτελεστεί χωρίς την παρέμβαση δικαστή·
να ενεργούν ως διαμεσολαβητές, με αμερόληπτο τρόπο και σε πλήρη συμμόρφωση με τον νόμο, ώστε να μπορούν τα μέρη να καταλήξουν σε αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία·

να συντάσσουν τα έγγραφα και τους όρους των διαδικασιών απογραφής, με εξαίρεση τα ζητήματα τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο απόφασης στο πλαίσιο της διαδικασίας απογραφής, λόγω της φύσης ή της νομικής ή πραγματικής πολυπλοκότητας της υπόθεσης· τα ζητήματα αυτά πρέπει να επιλύονται από τον δικαστή του περιφερειακού πρωτοδικείου (tribunal de comarca) στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβολαιογραφείο στο οποίο κινήθηκε η διαδικασία (η εξουσία αυτή χορηγήθηκε στους συμβολαιογράφους με τον νόμο αριθ. 2/2013, της 5ης Μαρτίου 2013, με τον οποίο εγκρίθηκε το νομικό πλαίσιο για τις διαδικασίες απογραφής και δημιουργήθηκε σύστημα κοινών αρμοδιοτήτων).
Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου και της επακόλουθης ιδιωτικοποίησης του κλάδου οι συμβολαιογράφοι έχουν πλέον διττό ρόλο: είναι δημόσιοι λειτουργοί, καθώς και ελεύθεροι επαγγελματίες, αλλά δεν είναι πλέον δημόσιοι υπάλληλοι.
Ως δημόσιοι λειτουργοί, οι συμβολαιογράφοι υπάγονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο διαθέτει κανονιστικές εξουσίες και έχει επίσης την εξουσία να λαμβάνει πειθαρχικά μέτρα σε βάρος συμβολαιογράφων. Δεδομένου του νέου ελεύθερου καθεστώτος του επαγγέλματος, ο πορτογαλικός συμβολαιογραφικός σύλλογος ρυθμίζει, από το 2006, τις συμβολαιογραφικές δραστηριότητες σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, διασφαλίζοντας ότι οι συμβολαιογράφοι τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας που υποχρεούνται να τηρούν και εγγυώνται την επιδίωξη του δημοσίου συμφέροντος, ως οφείλουν· αυτό δεν θίγει την εξουσία παρέμβασης του Υπουργείου, την οποία και διαθέτει εκ του νόμου το Υπουργείο, λόγω της φύσης του επαγγέλματος του συμβολαιογράφου.
Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση http://www.notarios.pt/OrdemNotarios/pt.

Υπάλληλοι δημόσιων μητρώων (Conservadores)

Οι υπάλληλοι δημόσιων μητρώων είναι δημόσιοι λειτουργοί οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την καταχώριση και τη δημοσιότητα των νομικών πράξεων και γεγονότων που αφορούν ακίνητη περιουσία, κινητή περιουσία που υπόκειται σε καταχώριση, επιχειρηματική δραστηριότητα και γεγονότα στη ζωή των ανθρώπων. Ο ρόλος τους συνίσταται ουσιαστικά στη διενέργεια νομικών ελέγχων όσον αφορά τα ανωτέρω και τα σχετικά έγγραφα και στη διασφάλιση του ορθού καθορισμού των δικαιωμάτων που περιέχονται στα έγγραφα που πιστοποιούν τα προς καταχώριση γεγονότα και της τήρησης της εκ του νόμου προβλεπόμενης σειράς καταχώρισης· είναι επίσης υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της δημοσιότητας των πληροφοριών αυτών και μπορούν να αποφασίσουν αν θα καταχωρίσουν ή όχι τη νομική πράξη ή το γεγονός στο μητρώο.
Ανάλογα με τον τομέα των καθηκόντων τους, οι υπάλληλοι δημόσιων μητρώων μπορεί να είναι:
Ληξίαρχοι (conservadores do registo civil), των οποίων τα καθήκοντα σχετίζονται με τον καθορισμό και τη δημοσιότητα νομικών γεγονότων και πράξεων που αφορούν τη ζωή των φυσικών προσώπων. Η αρμοδιότητά τους περιλαμβάνει την καταχώριση πράξεων όπως η γέννηση, ο γάμος, ο θάνατος, η υιοθεσία και η δήλωση και αναγνώριση μητρότητας/πατρότητας· την οργάνωση διαδικασιών όπως αυτές που αφορούν το διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό με κοινή συναίνεση· και την έκδοση πιστοποιητικών και αντιγράφων των καταχωρισμένων εγγράφων.
Υπάλληλοι κτηματολογίου (conservadores do registo predial), οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς των ακινήτων με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου των συναλλαγών επί ακινήτων.
Υπάλληλοι του μητρώου οχημάτων (conservadores do registo de veículos), τα καθήκοντα των οποίων σχετίζονται με τη δημοσιότητα των δικαιωμάτων επί κινητής περιουσίας που υπόκειται σε καταχώριση (μηχανοκίνητα οχήματα, πλοία και αεροσκάφη) και οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου των συναλλαγών.
Υπάλληλοι του εμπορικού μητρώου (conservadores do registo commercial), οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς των ατομικών επιχειρήσεων, των εμπορικών εταιρειών, των αστικών εταιρειών με εμπορική μορφή, των ατ ατομικών επιχειρήσεων περιορισμένης ευθύνης και άλλων οντοτήτων που υπόκεινται σε καταχώριση στο εμπορικό μητρώο με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου των συναλλαγών.
Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται πτυχίο νομικής πορτογαλικού πανεπιστημίου ή ισοδύναμος ακαδημαϊκός τίτλος. Οι υποψήφιοι πρέπει επίσης να συμμετάσχουν με επιτυχία σε εξετάσεις επάρκειας και να παρακολουθήσουν εξαμηνιαίο κύκλο πανεπιστημιακής επιμόρφωσης με επίκεντρο νομικά θέματα και θέματα που σχετίζονται με την καταχώριση και τα οποία απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων των υπαλλήλων μητρώου. Στη συνέχεια, ολοκληρώνουν πρακτική άσκηση διάρκειας ενός έτους, η οποία ακολουθείται από δημόσιο διαγωνισμό. Οι υποψήφιοι αξιολογούνται σε κάθε στάδιο της διαδικασίας αυτής και μπορούν να αποκλειστούν σε περίπτωση αποτυχίας τους σε οποιοδήποτε στάδιο. Το τελικό στάδιο είναι δημόσιος διαγωνισμός που διοργανώνεται από το Ινστιτούτο Μητρώων και Συμβολαιογράφων (Instituto dos Registos e do Notariado).
Το Ινστιτούτο Μητρώων και Συμβολαιογράφων είναι αρμόδιο για τη διεύθυνση, τον συντονισμό, την υποστήριξη, την αξιολόγηση και την εποπτεία της δραστηριότητας των ληξιαρχείων.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση https://irn.justica.gov.pt/.

Δικαστικοί υπάλληλοι (Oficiais de Justiça)

Οι δικαστικοί υπάλληλοι είναι μια κατηγορία υπαλλήλων στον τομέα της δικαιοσύνης (funcionário de justiça) που παρέχει συνδρομή στη διεξαγωγή διαδικασιών στα δικαστήρια ή στις εισαγγελικές υπηρεσίες. Ωστόσο, η έννοια του υπαλλήλου της δικαιοσύνης καλύπτει επίσης τους τεχνικούς πληροφορικής, το διοικητικό, τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό και τους εργαζομένους συντήρησης.
Η πρόσβαση στο επάγγελμα του δικαστικού υπαλλήλου ξεκινά με τα αρχικά καθήκοντα βοηθού υπαλλήλου (escrivão auxiliar) στις δικαστικές υπηρεσίες και αναπληρωτή νομικού υπαλλήλου (técnico de justiça auxiliar) στις εισαγγελικές υπηρεσίες. Η πρόσβαση είναι ανοικτή σε πρόσωπα που έχουν ολοκληρώσει κύκλο μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης και έχουν γίνει δεκτά μέσω διαδικασίας εισαγωγής.
Το επάγγελμα του δικαστικού υπαλλήλου διέπεται από ειδική νομοθεσία (Estatuto dos Funcionários de Justiça), όπως ορίζεται στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 343/1999 της 26ης Αυγούστου 1999, όπως τροποποιήθηκε. Διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεθνή δικαστική συνεργασία, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών και κανονισμών.
Η Γενική Διεύθυνση Απονομής Δικαιοσύνης (Direção-Geral da Administração da Justiça) είναι η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την πρόσληψη, τη διαχείριση και τη διοίκηση των δικαστικών υπαλλήλων.
Το Συμβούλιο Δικαστικών Υπαλλήλων (Conselho dos Oficiais de Justiça) είναι ο αρμόδιος φορέας για την αξιολόγηση των επαγγελματικών ικανοτήτων των δικαστικών υπαλλήλων και για την άσκηση πειθαρχικής εξουσίας σε αυτούς.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση https://dgaj.justica.gov.pt/.

Διαμεσολαβητές (Mediadores)

Στο άρθρο 2 στοιχείο b) του νόμου αριθ. 29/2013, της 19ης Απριλίου 2013, ο διαμεσολαβητής ορίζεται ως «(...) αμερόληπτος και ανεξάρτητος τρίτος, χωρίς εξουσία να επιβάλει συγκεκριμένες ενέργειες στα μέρη τα οποία προσφεύγουν στη διαμεσολάβηση, ο οποίος βοηθά τα μέρη να καταλήξουν σε τελική συμφωνία επί του αντικειμένου της διαφοράς». Ο νόμος αυτός προστατεύει επίσης το καθεστώς των διαμεσολαβητών που εργάζονται στην Πορτογαλία και θεσπίζει διατάξεις για την εγγραφή τους στους καταλόγους καθεμιάς από τις δημόσιες υπηρεσίες διαμεσολάβησης· η εγγραφή γίνεται μέσω διαδικασίας επιλογής, η οποία διέπεται από την υπουργική απόφαση (Portaria) αριθ. 282/2010 της 25ης Μαΐου 2010.
Το έργο των διαμεσολαβητών είναι πολύ σημαντικό, καθώς βοηθούν τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία, πράγμα το οποίο με τη σειρά του συμβάλλει στη διατήρηση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στην αποκατάσταση της κοινωνικής αρμονίας. Στην Πορτογαλία υπάρχουν ειδικοί διαμεσολαβητές που ασχολούνται με οικογενειακές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις. Δεν υπάρχουν ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διαμεσολάβησης, αλλά υπάρχουν ιδιωτικές ενώσεις που παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης και κατάρτιση σε διαμεσολαβητές.

Δεν υπάρχει εθνικός κώδικας δεοντολογίας για τους διαμεσολαβητές, αλλά ο προαναφερόμενος νόμος για τη διαμεσολάβηση περιλαμβάνει κεφάλαιο σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαμεσολαβητών, οι οποίοι οφείλουν επίσης να ενεργούν σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για τους διαμεσολαβητές, οι οποίες ο οποίος αποτελούν μέρος της κατάρτισής τους.
Η συμπεριφορά των διαμεσολαβητών ελέγχεται από δημόσια υπηρεσία διαμεσολάβησης, η οποία διαιρείται σε τρία τμήματα που επικεντρώνονται σε αστικές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις. Κάθε τμήμα της δημόσιας υπηρεσίας διαμεσολάβησης διοικείται από δημόσια αρχή, η οποία προσδιορίζεται στο καταστατικό της αρχής.
Στην Πορτογαλία, δεν υπάρχει δημόσιος φορέας για την κατάρτιση διαμεσολαβητών· αντ' αυτού, την κατάρτισή τους αναλαμβάνουν ιδιωτικοί φορείς που έχουν πιστοποιηθεί από τη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης (Direção Geral da Política de Justiça, DGPJ) σύμφωνα με το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 345/2013, της 27ης Νοεμβρίου 2013, με ιδιαίτερη έμφαση στην τήρηση του πλαισίου ποιότητας.
Η DGPJ, μέσω του οικείου Γραφείου Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών (GRAL), διαχειρίζεται τις δημόσιες υπηρεσίες διαμεσολάβησης. Μολονότι δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εξεύρεσης διαμεσολαβητή, τηρεί καταλόγους διαμεσολαβητών στους οποίους οι διαμεσολαβητές μπορούν να ενταχθούν συμμετέχοντας στη διαδικασία επιλογής που προβλέπεται στους κανόνες που εγκρίθηκαν με το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 282/2010 της 25ης Μαΐου 2010.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση http://www.dgpj.mj.pt/.

Δικαστικοί διαχειριστές (Administradores Judiciais)

Οι δικαστικοί διαχειριστές είναι υπεύθυνοι για την εποπτεία και τον συντονισμό των πράξεων που αποτελούν μέρος της ειδικής διαδικασίας διάσωσης (processo especial de revitalização)· επίσης διαχειρίζονται ή ρευστοποιούν την πτωχευτική περιουσία σε διαδικασίες αφερεγγυότητας και εκτελούν όλα τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τον νόμο. Ανάλογα με τα καθήκοντα που εκτελούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διορίζονται ως προσωρινοί σύνδικοι, διαχειριστές αφερεγγυότητας ή μεσεγγυούχοι.
Ο ρόλος του δικαστικού διαχειριστή καθορίζεται στον νόμο αριθ. 22/2013 της 26ης Φεβρουαρίου 2013.
Οι δικαστικοί διαχειριστές οφείλουν:
να διαθέτουν σχετικό πανεπιστημιακό πτυχίο και κατάλληλη επαγγελματική πείρα·
να έχουν ολοκληρώσει εξάμηνη πρακτική άσκηση δικαστικού διαχειριστή·
να ολοκληρώσουν επιτυχώς τη δοκιμασία εισαγωγής που έχει σχεδιαστεί ειδικά για την αξιολόγηση των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης·
να μην τελούν σε κατάσταση ασυμβίβαστη με τα επαγγελματικά τους καθήκοντα·
να είναι κατάλληλοι για το επάγγελμα.
Η Επιτροπή Νομικών Βοηθών (Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça, CAAJ) είναι αρμόδια για τη διαδικασία διαπίστευσης των δικαστικών διαχειριστών και παρακολουθεί το έργο τους.
Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση https://caaj.justica.gov.pt/.

Υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία (Agente Oficial da Propriedade Industrial)

Οι υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία είναι επαγγελματίες ειδικοί στη βιομηχανική ιδιοκτησία, στους οποίους οι επιχειρήσεις και οι ιδιώτες μπορούν να απευθυνθούν για να λάβουν συνδρομή για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων τους στον τομέα αυτό.
Οι υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία είναι εξουσιοδοτημένοι από το Εθνικό Ινστιτούτο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Instituto Nacional da Propriedade Industrial) να προβαίνουν σε διάφορες ενέργειες στον τομέα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας εξ ονόματος των πελατών τους χωρίς να χρειάζεται να προσκομίσουν πληρεξούσιο.
Η πρόσβαση στην εν λόγω δραστηριότητα στην Πορτογαλία ρυθμίζεται από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 15/95 της 24ης Ιανουαρίου 1995 (όπως τροποποιήθηκε) και το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 239/2013 της 25ης Ιουλίου 2013.
Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση https://inpi.justica.gov.pt/.

Οργανώσεις που παρέχουν δωρεάν νομικές υπηρεσίες (pro bono)

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο και τις τοπικές αρχές, διασφαλίζει την ύπαρξη, σε όλη την πορτογαλική επικράτεια, γραφείων νομικών συμβουλών (Gabinetes de Consulta Jurídica), στα οποία οι πολίτες μπορούν να λαμβάνουν δωρεάν νομικές συμβουλές από επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Κατάλογος των γραφείων αυτών, μαζί με τα σχετικά στοιχεία επικοινωνίας, διατίθεται στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης.

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/01/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.